

ISSN 2310-4678

НАУКОВО-ПРАКТИЧНИЙ ЖУРНАЛ

ЗБАЛАНСОВАНЕ ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ

4/2016

ЗБАЛАНСОВАНЕ ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ

Виходить 4 рази на рік

№ 4/2016

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ

Головний редактор

ФУРДИЧКО ОРЕСТ ІВАНОВИЧ

д.е.н., д.с.-г.н., професор, академік НААН

Заступник головного редактора

Будзяк Василь Миронович

д.е.н., професор

Відповідальний секретар

Шкуратов Олексій Іванович

к.е.н., с.н.с.

- Алекнавічюс Пранас Юозович** • д.соц.н., професор
- Булігін Сергій Юрійович** • д.с.-г.н., професор, академік НААН
- Буркинський Борис Володимирович** • д.е.н., професор, академік НАН України
- Геєць Валерій Михайлович** • д.е.н., професор, академік НАН України
- Грановська Людмила Миколаївна** • д.е.н., професор
- Гуцуляк Григорій Дмитрович** • д.е.н., професор, чл.-кор. НААН
- Добряк Дмитро Семенович** • д.е.н., професор, чл.-кор. НААН
- Дребот Оксана Іванівна** • д.е.н., професор, чл.-кор. НААН
- Жан-Крістоф Крол** • д.е.н., професор
- Жук Валерій Миколайович** • д.е.н., професор, академік НААН
- Зіновчук Наталія Василівна** • д.е.н., професор
- Йошіхіко Окабе** • д.е.н., професор
- Колмиков Андрій Васильович** • д.е.н., доцент
- Ковальські Анджей** • д.е.н., професор
- Лицур Ігор Миколайович** • д.е.н., професор
- Лупенко Юрій Олексійович** • д.е.н., професор, академік НААН
- Мішенін Євген Васильович** • д.е.н., професор
- Моклячук Лідія Іванівна** • д.с.-г.н., професор
- Накамура Тору** • д.е.н., професор
- Пітюлич Михайло Іванович** • д.е.н., професор
- Скидан Олег Васильович** • д.е.н., професор
- Собчик Вікторія** • д.с.-г.н., професор
- Стадник Анатолій Петрович** • д.с.-г.н., професор
- Тараріко Олександр Григорович** • д.с.-г.н., професор, академік НААН
- Шерстобоева Олена Володимирівна** • д.с.-г.н., професор
- Шершун Микола Харитонович** • д.е.н., доцент

Засновники:

Інститут агроекології і природокористування НААН

ТОВ «Екоінвестком»

*Свідоцтво про реєстрацію
КВ № 18960-7750 Р від 29.05.2012*

Видавець:

ТОВ «Екоінвестком»

*Свідоцтво про реєстрацію
ДК № 4293 від 02.04.2012*

Адреса редакції:

03143, м. Київ, вул. Метрологічна, 12

тел./факс: (044) 526-33-36

www.natureus.org.ua

e-mail: nature_us@ukr.net

Журнал включено

до Переліку наукових фахових видань України

з ЕКОНОМІЧНИХ (наказ МОН України № 1411 від 10.10.2013 р.)

та СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ НАУК

(наказ МОН України № 463 від 25.04.2013 р.)

Журнал включено

до міжнародних інформаційних та наукометричних баз:

RePEc, Research Bible, РИНЦ,

Advanced Science Index, Polska Bibliographia Naukowa

Рекомендовано до друку

Вченою радою Інституту агроекології

і природокористування НААН

(протокол № 7 від 14.11.2016 р.)

Відповідальність за добір і викладення фактів несуть автори.
Точка зору редколегії не завжди збігається з позицією авторів.

Підписано до друку 07.12.2016 р. Формат 60×84/8. Друк офсетний.

Ум. друк. арк. 15,35. Наклад 300 прим. Зам. № ЗП-03-16.

Оригінал-макет та друк ТОВ «ДІА». 03022, Київ-22, вул. Васильківська, 45

ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯTHEORY AND PRACTICE
OF NATURE USING

Дем'янюк О.С. Зміни клімату — глобальна екологічна і продовольча проблема людства	6
Зіновчук Н.В. Інституціональні аспекти екологічного моніторингу земель сільськогосподарського призначення	13
Занько Б.М. Бухгалтерський облік як джерело інформації для обчислення рентної плати за користування надрами	18
Кузін Н.В. Теоретико-методологічні засади розроблення реєстру малопродуктивних і деградованих земель	22
Микитин Т.М. Теоретико-методологічні основи проектування екологічних стежок у регіональних ландшафтних парках	26
Матусевич Н.П. Формування фінансових механізмів управління територіальними лісоресурсними активами	31

ЕКОЛОГІЧНИЙ МЕНЕДЖМЕНТ

ENVIRONMENTAL MANAGEMENT

Бутенко Є.В., Харитоненко Р.А. Вплив деградаційних процесів на еколого-економічну ефективність агроформувань	36
Пінчук В.О. Ефективність використання азоту у виробництві продукції сільського господарства України та ЄС	41
Устименко О.В. Екологічні імперативи розвитку галузі тваринництва	44
Дідківський М.П. Вплив погодних умов та агротехніки виросування на урожайність багаторічних трав	47
Балабак О.А., Балабак А.В. Вплив конструкції насаджень на освітленість крони та урожайність фундука (<i>Corylus Domestica</i> Kosenko et Opalko)	52
Яремко О.П. Землі лісові — об'єкт управління та організації лісгосподарського виробництва (на прикладі Тернопільської області)	55
Приведенюк Н.В. Економічна ефективність вирощування валеріани лікарської за краплинного зрошення	62

Demyanyuk O. Climate change — global environmental and food challenge of humanity	6
Zinovchuk N. Institutional aspects of ecological monitoring of agricultural lands	13
Zanko B. Business accounting as a source of information for calculating the rent payments for use of mineral resources	18
Kuzin N. Theoretical and methodological foundations of developing register of unproductive and degraded lands	22
Mykytyn T. Theoretical and methodological bases of designing ecological paths in the regional landscape park	26
Matushevych N. Formation of financial mechanisms for territorial forest-resource assets management	31

Butenko Ye., Kharytonenko R. Influence of degradation processes on environmental and economic efficiency of agricultural enterprises	36
Pinchuk V. The efficiency of nitrogen use in the production of agricultural products in Ukraine and the EU	41
Ustymenko O. Environmental imperatives of the livestock industry development	44
Didkivskyy M. The impact of weather conditions and agricultural techniques of cultivation on yield of perennial grasses	47
Balabak O., Balabak A. The impact of plantations construction on the illumination of krone and productivity of hazelnuts (<i>Corylus Domestica</i> Kosenko et Opalko)	52
Yaremko. O. Forest land — facility of management and organization of forestry production (on the example of Ternopil region)	55
Pryvedenyuk N. Economic efficiency of cultivation of medicinal valerian by drip irrigation	62

- [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://www.niss.gov.ua/articles/1038/>
9. Студинський В.А. Економічна поведінка в трансформаційній економіці / В.А. Студинський. — К.: Фенікс, 2010. — 2010. — 264 с.
10. Samuelson P. The Pure Theory of Public Expen-

- dure / P. Samuelson // Review of Economics and Statistics. #36, 1954. — P. 387–389.
11. Аузан А. Экономика всего: Как институты определяют нашу жизнь / А. Аузан. — Ульяновск: Манн, Иванов, Фербер. — 2011. — 147 с.

УДК 657

БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ОБЛІК ЯК ДЖЕРЕЛО ІНФОРМАЦІЇ ДЛЯ ОБЧИСЛЕННЯ РЕНТНОЇ ПЛАТИ ЗА КОРИСТУВАННЯ НАДРАМИ

Б.М. Занько

кандидат економічних наук, доцент
доцент кафедри бухгалтерського обліку

Університет державної фіскальної служби України

Обґрунтовано необхідність накопичення в системі бухгалтерського обліку інформації, що використовується для обчислення рентної плати за користування надрами для видобування корисних копалин, склад якої зумовлений вимогами податкового законодавства.

Ключові слова: бухгалтерський облік рентної плати, виробнича собівартість, витрати, корисні копалини, рентна плата за користування надрами.

Підприємства, які проводять господарську діяльність з видобування корисних копалин (мінеральної сировини), зобов'язані сплачувати рентну плату. При цьому для обчислення суми податкового зобов'язання з рентної плати підприємству може знадобитися докладна інформація, яка стосується витрат, пов'язаних із видобуванням корисних копалин. Тому актуальним є дослідження складу інформації, яка використовується для обчислення рентної плати згідно з вимогами податкового законодавства, та обґрунтування необхідності накопичення її в системі бухгалтерського обліку.

Основні аспекти бухгалтерського обліку як джерела інформації для прийняття управлінських рішень у своїх працях розглядали М.Т. Білуха, Ф.Ф. Бутинець, А.М. Герасимович, Т.В. Давидюк, Н.М. Марченко, Ю.А. Кузміньський, О.В. Лишиленко, В.Г. Лінник, Н.М. Малюга, П.Т. Саблук, В.В. Сопко, Л.К. Сук, В.Г. Швець, В.О. Шевчук, М.Г. Чумаченко та ін.

Відаючи належне науковим напрацюванням цих учених, слід відзначити, що питання щодо необхідності накопичення в системі бухгалтерського обліку інформації, яка використовується для обчислення податків (зокрема, рентної плати), розглянуто не повною мірою і потребує подальшого наукового дослідження.

У цій статті подано обґрунтування необхідності накопичення в системі бухгалтерського обліку інформації, що використовується для

обчислення рентної плати за користування надрами для видобування корисних копалин, склад якої зумовлений вимогами податкового законодавства.

Надра, водні та інші природні ресурси, які знаходяться в межах території України, природні ресурси її континентального шельфу, виключної (морської) економічної зони є об'єктами права власності Українського народу. Від імені Українського народу права власника здійснюють органи державної влади та органи місцевого самоврядування в межах, визначених Конституцією України [7].

Якщо суб'єкти господарювання набули права користуватися об'єктом (ділянкою) надр на підставі отриманих спеціальних дозволів на користування надрами в межах конкретних ділянок надр з метою провадження господарської діяльності з видобування корисних копалин, то вони стають платниками рентної плати за користування надрами для видобування корисних копалин, що встановлено пп. 252.1.1 п. 252.1 ст. 252 Податкового кодексу України [8].

Рентна плата за користування надрами для видобування корисних копалин є лише однією з шести складових такого загальнодержавного податку, як рентна плата. Серед інших складових рентної плати, які сплачуються в Україні, можна відзначити рентну плату за користування радіочастотним ресурсом України; рентну плату за спеціальне використання

води; рентну плату за спеціальне використання лісових ресурсів і т.д.

Таким чином, за користування ресурсами або за використання певних ресурсів у визначених податковим законодавством випадках слід сплачувати рентну плату. Рентні відносини мають тривалу історію. Як відзначає Г.С. Григор'єв, «рентні відносини є породженням процесу обміну. Власник надлишку ресурсу, в якому він не відчуває нагальної потреби, починає обмінювати цей надлишок, надаючи його в користування іншим економічним агентам за певну винагороду» [2, с. 45].

Важливе значення для поповнення бюджету має порядок обчислення рентної плати. Б.М. Данилишин та В.С. Міщенко вважають, що «рентні платежі за спеціальне використання природних ресурсів можуть установлюватися у вигляді як абсолютних, так і відсоткових ставок від вартості видобутої сировини або її обсягу в натуральних одиницях, чи отриманої з неї продукції, від ціни реалізації тощо» [3, с. 83].

Об'єктом оподаткування рентною платою за користування надрами для видобування корисних копалин по кожній наданій у користування ділянці надр, що визначена у відповідному спеціальному дозволі, є обсяг товарної продукції гірничого підприємства — видобутої корисної копалини (мінеральної сировини), що є результатом господарської діяльності з видобування корисних копалин у звітному періоді, приведеної у відповідність із стандартом, установленим галузевим законодавством [8].

Згідно з пп. 14.1.128 п. 14.1 ст. 14 Податкового кодексу України, обсяг видобутих корисних копалин (мінеральної сировини) у гірничодобувного підприємства обліковується як запаси, які складаються із сировини, призначеної для обслуговування виробництва та адміністративних потреб, і готової продукції, що виготовлена на гірничодобувному підприємстві, призначена для продажу і відповідає технічним та якісним характеристикам, передбаченим договором або іншим нормативно-правовим актом [8]. У бухгалтерському обліку такі запаси слід відображати відповідно на рахунках 20 «Виробничі запаси» та 26 «Готова продукція».

Для обчислення податкового зобов'язання з рентної плати важливе значення має база оподаткування. Відповідно до п. 252.6 ст. 252 Податкового кодексу України, базою оподаткування рентною платою за користування надрами для видобування корисних копалин є вартість обсягів видобутих у звітному періоді корисних копалин, яка окремо обчислюється для кожного виду корисної копалини для кожної ділянки надр на базових умовах поставки (склад готової продукції гірничого підприємства) [8].

При визначенні вартості обсягів видобутих у звітному періоді корисних копалин можуть бути застосовані різні способи. Згідно з п. 252.7 ст. 252 Податкового кодексу України, вартість відповідного виду товарної продукції гірничого підприємства — видобутої корисної копалини у звітному періоді обчислюється платником для кожної ділянки надр на базових умовах поставки (склад готової продукції гірничого підприємства) за більшою з таких її величин:

1) за фактичними цінами реалізації відповідного виду товарної продукції гірничого підприємства — видобутої корисної копалини;

2) за розрахунковою вартістю відповідного виду товарної продукції гірничого підприємства — видобутої корисної копалини, крім вуглеводневої сировини [8].

Розрахункова вартість видобутої корисної копалини — це показник, який використовується в підсистемі податкового обліку для цілей визначення податкового зобов'язання з рентної плати за користування надрами для видобування корисних копалин. Для обчислення такої розрахункової вартості використовується формула, наведена у п. 252.16 ст. 252 Податкового кодексу України.

Визначення розрахункової вартості відповідного виду товарної продукції (видобутої корисної копалини) — досить складний процес, який потребує докладної інформації про використані підприємством ресурси. Як зауважує П.Л. Сук, саме «бухгалтерський облік витрат повинен забезпечити одержання інформації про використання матеріальних, фінансових і трудових ресурсів у процесі діяльності підприємства» [11, с. 77].

Розрахункова вартість відповідного виду товарної продукції (видобутої корисної копалини) може бути визначена лише за наявності в системі бухгалтерського обліку докладної обліково-аналітичної інформації, яка стосується як господарської діяльності підприємства в цілому, так і витрат, пов'язаних із видобуванням корисних копалин. І.В. Заєць стверджує, що «обліково-аналітична інформація є основою для прийняття рішень з організації, планування й регулювання господарської діяльності підприємства» [5, с. 97].

Склад витрат, які враховуються при обчисленні розрахункової вартості видобутих корисних копалин, визначено п. 252.11 ст. 252 Податкового кодексу України. Відповідно до пп. 252.11.1 п. 252.11 ст. 252 цього Кодексу, при обчисленні розрахункової вартості слід враховувати матеріальні витрати, в тому числі витрати, пов'язані з виконанням господарських договорів із давальницькою сировиною. Проте, як виняток, деякі матеріальні витрати не

можуть бути враховані при обчисленні розрахункової вартості видобутих корисних копалин. Зокрема, це стосується матеріальних витрат, пов'язаних із зберіганням, транспортуванням та пакуванням видобутих корисних копалин, виробництвом і реалізацією інших видів продукції, товарів (робіт, послуг) [8].

При обчисленні розрахункової вартості видобутих корисних копалин також необхідно враховувати:

- витрати з оплати праці, крім витрат з оплати праці працівників, які не зайняті в господарській діяльності з видобування відповідного виду корисної копалини, що установлено пп. 252.11.2 п. 252.11 ст. 252 Податкового кодексу України;

- витрати з ремонту основних засобів, крім витрат на ремонт основних засобів, не пов'язаних технічно та технологічно з господарською діяльністю з видобування відповідного виду корисної копалини, що визначено пп. 252.11.3 п. 252.11 ст. 252 Податкового кодексу України [8].

Крім того, при відображенні в підсистемі податкового обліку витрат, що включаються до розрахункової вартості видобутих корисних копалин, слід враховувати обмеження, установлені пп. 252.11.4 п. 252.11 ст. 252 Податкового кодексу України. Згідно з цим підпунктом, при обчисленні розрахункової вартості видобутих корисних копалин враховуються інші витрати, що належать до складу витрат, крім витрат, не пов'язаних з господарською діяльністю з видобування відповідного виду товарної продукції гірничого підприємства — видобутої корисної копалини (мінеральної сировини), у тому числі:

- які виникають внаслідок формування фінансових резервів;

- на сплату відсотків боргових зобов'язань платника рентної плати;

- на внесення рентної плати за користування надрами для видобування корисних копалин;

- на сплату штрафів та/або неустойки чи пені за рішенням сторін договору або за рішенням відповідних державних органів, суду [8].

Звернемо увагу, що значення терміна «фінансові резерви» у Податковому кодексі України не розкривається. Можна припустити, що під фінансовими резервами в даному випадку маються на увазі, зокрема, забезпечення, які, згідно з п. 4 П(С)БО 11 «Зобов'язання», визначаються як зобов'язання з невизначеними сумою або часом погашення на дату балансу [9]. Як приклад такого зобов'язання, для погашення якого підприємство резервує кошти, можна навести забезпечення для відшкодування на-

ступних (майбутніх) операційних витрат на виплату відпусток працівникам.

Створення забезпечення для відшкодування наступних (майбутніх) операційних витрат на виплату відпусток працівникам передбачено п. 13 П(С)БО 11 «Зобов'язання» [9]. Витрати на створення цього забезпечення в частині майбутньої оплати відпусток працівників, що безпосередньо задіяні у видобуванні відповідного виду товарної продукції гірничого підприємства, в бухгалтерському (фінансовому) обліку як прямі витрати можуть бути включені до виробничої собівартості видобутої корисної копалини. Проте в підсистемі податково-корисної копалини. При обчисленні розрахункової вартості видобутих корисних копалин витрати на створення забезпечення на виплату відпусток працівникам враховувати не можна, оскільки відповідне обмеження установлено пп. 252.11.4 п. 252.11 ст. 252 Податкового кодексу України. Цей висновок ґрунтується на припущенні, що під терміном «фінансові резерви» в Податковому кодексі України розуміються, зокрема, і створені підприємством резерви для погашення зобов'язань з невизначеними сумою або часом погашення на дату балансу, в тому числі забезпечення для відшкодування наступних (майбутніх) операційних витрат на виплату відпусток працівникам.

Таким чином, щоб забезпечити, згідно з п. 252.7 ст. 252 Податкового кодексу України, обчислення розрахункової вартості видобутих корисних копалин у підсистемі податкового обліку, підприємство повинне мати у своєму розпорядженні згрупований певним чином масив економічних показників щодо понесених цим суб'єктом господарювання витрат. М.Я. Дем'яненко та В.М. Рожельюк звертають увагу на те, що, «вступаючи в систему бухгалтерського обліку, масив економічних показників збирається на рахунках аналітичного обліку з наступним узагальненням їх на рахунках синтетичного обліку відповідно до встановлених методів і способів групування, систематизації та вторинної реєстрації даних про стан і рух економічно однорідних видів господарських засобів, джерел їх утворення та господарських процесів» [4, с. 10].

Дані щодо зазначених вище витрат накопичуються в системі бухгалтерського обліку підприємства згідно з П(С)БО 16 «Витрати», яке визначає методологічні засади формування в бухгалтерському обліку інформації про витрати підприємства та її розкриття в фінансовій звітності [10]. Проте частина вітчизняних підприємств складає фінансову звітність за міжнародними стандартами, що певним чином впливає на групування та класифікацію

витрат. У зв'язку з цим Н.В. Бондарчук відзначає, що «міжнародні стандарти виходять із існування загальноприйнятої практики розмежування у звітності статей витрат, які виникають у процесі звичайної діяльності підприємства, та статтями витрат, які не пов'язані із звичайною діяльністю. У П(С)БО 16 витрати класифікуються залежно від виду діяльності, від якого вони виникли, за економічними елементами і статтями витрат. А також виділяють прямі й непрямі витрати, змінні й постійні, одноелементні та комплексні, поточні витрати, витрати минулих і майбутніх періодів, продуктивні, непродуктивні й надзвичайні витрати» [1, с. 21].

У бухгалтерському обліку рентна плата за користування надрами для видобування корисних копалин відображається згідно з п. 18 П(С)БО 16 «Витрати», в якому установлено, що податки, збори та інші передбачені законодавством обов'язкові платежі (крім податків, зборів та обов'язкових платежів, що включаються до виробничої собівартості продукції, робіт, послуг) наєжать до адміністративних витрат [10]. Якщо підприємство визначило суму рентної плати за користування надрами для видобування корисних копалин, яка повинна бути сплачена до бюджету з кожної одиниці видобутої мінеральної сировини певного виду, то воно може включити витрати на нарахування такої рентної плати, як інші прямі витрати до виробничої собівартості товарної продукції гірничого підприємства.

Витрати на нарахування відповідної суми рентної плати за користування надрами для видобування корисних копалин, як інші прямі витрати, відображаються за дебетом рахунку 23 «Виробництво», що передбачено Інструкцією про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій [6]. Проте в підсистемі податкового обліку при обчисленні розрахункової вартості видобутих корисних копалин витрати на внесення рентної плати за користування надрами для видобування корисних копалин враховувати не можна, оскільки відповідне обмеження установлено пп. 252.11.4 п. 252.11 ст. 252 Податкового кодексу України.

ВИСНОВКИ

1. Інформацію, яка необхідна для обчислення рентної плати за користування надрами для видобування корисних копалин, у тому числі інформацію щодо складу витрат, пов'язаних із видобуванням корисних копалин, підприємству доцільно накопичувати в системі бухгалтерського обліку.

2. При обчисленні рентної плати за користування надрами для видобування корисних копалин може використовуватися розрахункова вартість відповідного виду товарної продукції гірничого підприємства — видобутої корисної копалини. Склад витрат, які можуть бути враховані при визначенні розрахункової вартості видобутої корисної копалини, установлено Податковим кодексом України.

3. Дані щодо складу витрат, пов'язаних із видобуванням корисних копалин, які накопичені підприємством у системі бухгалтерського обліку, можуть бути використані для визначення розрахункової вартості видобутої корисної копалини. При цьому слід враховувати, що окремі витрати, які відповідно до П(С)БО 16 «Витрати», включаються до виробничої собівартості товарної продукції гірничого підприємства, згідно з нормами Податкового кодексу України не можуть бути включені до розрахункової вартості відповідного виду товарної продукції гірничого підприємства — видобутої корисної копалини.

Питання щодо накопичення в системі бухгалтерського обліку інформації, яка необхідна для обчислення рентної плати за користування надрами для видобування корисних копалин, є актуальним і до кінця не вирішеним, тому потребує подальшого наукового дослідження.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Актуальні питання обліку, аналізу і аудиту: теорія та практика: [монографія у 2 т. / за ред. П.Й. Атамас]. — Дніпропетровськ: ФОРД Дробязко С.І., 2014. — т. 1. — 216 с.
2. Григор'єв Г.С. Зародження рентних відносин та розподілу праці і трансформація економічного простору в первісному суспільстві / Г.С. Григор'єв // Наукові записки НаУКМА. — 2012. — Т. 133. — С. 43–48.
3. Данилишин Б.М. Рента та розвиток рентних відносин в Україні / Б.М. Данилишин, В.С. Міщенко // Наука та інновації. — 2006. — Т. 2. — № 5. — С. 81–92.
4. Дем'яненко М.Я. Системний підхід до формування облікової інформації для потреб управління / М.Я. Дем'яненко, В.М. Рожелюк // Облік і фінанси. — 2016. — № 2. — С. 8–15.
5. Заєць І.В. Роль інформації в системі управління підприємством / І.В. Заєць // Вісник Житомирського державного технологічного університету. — Серія: «Економічні науки». — 2010. — № 2 (52). — С. 97–98.
6. Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій, затверджена наказом Міністерства фінансів України від 30.11.1999 р. за № 291. — [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0893-99>.

7. Конституція України від 28.06.1996 р. № 254к/96-ВР. — [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>.
8. Податковий кодекс України від 02.12.2010 р. № 2755-VI. — [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>.
9. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 11 «Зобов'язання», затверджене наказом Міністерства фінансів України від 31.01.2000 р.

№ 20. — [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0085-00>.

10. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 16 «Витрати», затверджене наказом Міністерства фінансів України від 31.12.1999 р. № 318. — [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/z0027-00>.
11. Сук П.Л. Формування облікової інформації про витрати / П.Л. Сук // Облік і фінанси. — 2016. — № 2. — С. 76–80.

УДК 332.33

ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ РОЗРОБЛЕННЯ РЕЄСТРУ МАЛОПРОДУКТИВНИХ І ДЕГРАДОВАНИХ ЗЕМЕЛЬ

Н.В. Кузін*

кандидат економічних наук, доцент

завідувач кафедри землевпорядкування та кадастру

Сумський національний аграрний університет

Обґрунтовано теоретико-методологічні підходи до розроблення реєстру малопродуктивних і деградованих земель. Обґрунтовано методологію створення такого реєстру малопродуктивних і деградованих земель, яка розглядається як система, що поєднує принципи, дослідницькі підходи, критерії та методи формування реєстру.

Ключові слова: малопродуктивні і деградовані землі, охорона земель, орнонепридатні землі, реєстр земель, агроландшафт.

Актуальність розроблення реєстру малопродуктивних і деградованих земель (далі — МідЗ) не викликає сумніву. Вона визначається кількома важливими обставинами: 1) загостренням екологічних проблем у природокористуванні та постійними втратами земель унаслідок негативної діяльності людини (скороченням загальної площі сільськогосподарських угідь, зменшенням площ зрошуваних і осушених земель, погіршенням їхнього меліоративного стану й господарського використання, збільшенням негативного балансу гумусу орних земель, забруднення ґрунтів важкими металами, радіонуклідами тощо); 2) відсутністю актуальної та достовірної інформації про МідЗ у структурі даних Державного земельного кадастру та документації із землеустрою яка відображає параметри їхнього стану та використання; 3) необхідністю забезпечення органів державної влади та місцевого самоврядування, зацікавлених підприємств,

установ та організацій, громадян інформацією про МідЗ, що сприятиме прийняттю науково обґрунтованих рішень щодо виведення їх зі складу орних земель через консервацію (реабілітацію). Внаслідок розвитку цих процесів екологічна стійкість агроєкосистем знижується. Для ефективного управління земельними та іншими природними ресурсами, а також з метою розроблення комплексу ґрунтозахисних заходів, заходів з економічного стимулювання власників і землекористувачів до раціонального використання та охорони ґрунтів і земель необтєматизовані дані про кількісний і якісний стан земель сільськогосподарського призначення, в тому числі малопродуктивних і деградованих. Такі дані можливо генерувати при створенні такого інформаційного ресурсу.

Таким чином, важливим науковим і практичним завданням є розроблення теоретико-методологічних засад зі створення реєстру МідЗ, запровадження та підтримка його в актуальному стані, в тому числі відображення на Публічній кадастровій карті України

* Науковий консультант — Добряк Дмитро Семенович, доктор економічних наук, професор, чл.-кор. НААН